

Костянтин ТАТАРИНОВ

ФАУНІСТИЧНЕ РОЗМАЇТТЯ ЛЬВІВЩИНИ

Розглянуто сучасний стан і збереження на Львівщині підцарств найпростіших, типу губок, кишковопорожнинних, круглих та кільчастих червів, м'якунів, членистоногих і підтипу хребетних тварин. Вказано їхнє поширення в окремих регіонах області. Особлива увага звернута на перспективу охорони рідкісних видів тварин, занесених до Червоної книги України.

На заході України поширено орієнтовно 26500 видів тварин, які належать до підцарства найпростіших (*Protozoa*), типів губок (*Porifera*), кишковопорожнинних (*Coelenterata*), плоских (*Plathelminthes*), круглих (*Nemathelminthes*), кільчастих (*Annelides*), червів, м'якунів (*Mollusca*), членистоногих (*Athropoda*), підтипу хребетних (*Vertebrata*). До останнього типу у складі фауни Львівщини зараховано 341 вид, зокрема: риб та круглоротих — 47, земноводних — 16, плазунів — 8, птахів — 199, ссавців — 71 [35]. Представники фауни Львівщини — мобільні види, які активно змінюють свої місця перебування у зв'язку з докорінною трансформацією середовища існування. Саме тому збіднюється видове розмаїття тваринного населення Львівщини, чимало видів стає рідкісними і їх заносять до Червоної книги України [36]. Так, на сторінках зазначеної книги записано 18 видів ссавців, 19 видів птахів, чотири види земноводних, три види риб, молюсків, комах — 44, один вид ракоподібних, кільчастих червів, круглоротих, плазунів. Загалом по Львівщині — 95 видів. У фауні хребетних Львівщини присутні західноєвропейські, східноєвропейські, арктоальпійські, середньоазійські, середземноморські види, що зумовлене розміщенням Львівської області на межі гірських та рівнинних районів, на вододілі річкових систем Балтійського та Чорного морів. У наш час фауна тісно пов'язана не лише з природним середовищем існування, зокрема з територією та рослинністю, а й значним впливом на неї людської діяльності. Площа області становить 21,8 тис. кв. м, це 3,6 % території України. Середня густина населення в області — 116 осіб на 1 кв. км, що значно вище порівняно з іншими областями і загалом в Україні.

Львівська область відзначається великою розмаїтістю природних умов. На її території є рівнини з відповідною фауною безхребетних і хребетних, гори, горбогір'я, поліські, лісостепові, лісолучні ландшафти.

Нині широко дискутується питання, яке розглядалося на конференції у Ріо-де-Жанейро в червні 1992 р., про сталий соціально-економічний розвиток людства, безпечний для біосфери. Один із розділів програми такого розвитку передбачає вивчення, збереження та примноження біологічного розмаїття, у конкретному випадку тваринного населення, або фауни. На жаль, у концепції сталого розвитку не приділено належного значення такому важливому природному ресурсі, як фауна. До складу світової фауни входить 1 500 000 видів, що вдвічі більше порівняно зі світовою флорою. Отже, пізнання фауністичного розмаїття, під яким насамперед розуміють видовий склад, має теоретичне, народногосподарське й естетичне значення.

Публікацій, присвячених фауні Львівської області, понад 150 [1—7, 9—24, 41 та ін.], проте даних щодо фаун адміністративних підрозділів — районів — украй мало. Це пояснюється тим, що дослідники намагаються вивчити певну групу чи фауну в межах природно-історичних районів чи типових ландшафтів. З наведеного переліку літератури видно, що в основному увагу зоологів привертало верхів'я Дністра та фауна урболандшафтів, зокрема Львова [2—4, 11, 17, 20, 22, 30, 31]. До останнього часу, описуючи фауну, дослідники, як звичайно, мали на увазі лише теплокровних хребетних тварин — птахів та ссавців, що пояснювалось як відсутністю відповідних наукових публікацій з різних груп тваринного населення, так і недостатньою обізнаністю населення з фауною узагалі, а регіональною зокрема. За останні 10 років з'явилися повідомлення щодо фауни деяких груп одноклітинних та безхордових, що дає змогу повніше описати тваринний світ Львівщини. Особливу увагу привертають праці протозоолога А. А. Ковальчука [11], малоколога Н. В. Свердлової [25] та ентомологів Державного природознавчого музею НАН України [9, 20, 39].

Сучасні погляди на систему природи передбачають існування найпростіших як окремого царства *Regnum-Protista*. Найбільш еволюційно прогресуючими серед найпростіших є вільноживучі інфузорії (*Classis Infusoria*). Роль інфузорій та інших найпростіших у процесах трансформації органічної речовини дала можливість В. І. Вернадському розглядати їх як важливу складову глобальних геохімічних процесів на Землі. У публікаціях щодо фауни Львівщини про цих тварин не згадується, тому ми наводимо фрагментарні відомості про найпростіших Дністра та малих річок Дністровського басейну. В складі протистобентосу виявлено 216 видів інфузорій [11]. Чисельність донних інфузорій у Дністрі вища, ніж у малих річках. Загальна чисельність бентосних інфузорій Дністра і малих річок становить 0,5—1,4 млн. екз./куб. м. Для угруповань бентосних інфузорій Дністра типовим є веснянолітній спад чисельності і біомаси, а для малих річок — літній і зимовий максимуми. Типовим для приток Дністра є різкий спад чисельності найпростіших восени. Для Дністра характерним є цілорічне збереження відносно постійного рівня трансформації органічної речовини інфузоріями. Ці тварини відіграють важливе значення у трофічних ланцюгах різних видів дністровських риб [2, 3], а також водних багатоклітинних безхребетних.

Наземні молюски (*Mollusca, Gastropoda*) — досить різноманітна у видовому та екологічному розумінні група безхребетних, що може мати високе біоіндикаційне значення для оцінки загального екологічного стану як природних, так і урбанізованих екосистем [25]. Констатовано, що міські малакокомплекси досліджені значно менше, ніж природні. Фактично нам невідомі праці про малакофауну Львівщини, а публікації про молюсків Львова та його околиць є [25]. Тут виявлено 70 видів наземних молюсків, серед них 45 у межах міста. Ядро міської малакофауни досить стабільне і представлено такими видами: *Helix pomatia* L., *Cerata hortensis* Mull., *Tricha hispida* L., *Limax maximus* L., *Deroceros reticulatum* Mull., *Arion subfuscus* Drop., *Cochlicopa pabirica* Mull. Характерною ознакою малакофауни Львова є висока частка без черепашкових наземних молюсків. У межах Львова вони становлять 22,2 %. Особливо багатий видами рід *Arion* (44), з них види є синантропними — *A. hortensis* Fer. та *A. faviatus* Nil. Перший вид не виходить за межі міста, другий трапляється на садово-городніх ділянках в околицях міста. Волого-теплолюбний вид *A. circumscriptus* Joh. пов'язаний з рештками природних лісових екосистем. Четвертий вид роду — *A. subfuscus* — трапляється у приміських лісах та на садово-городніх ділянках, у міських парках. Серед двох видів *Limax* синантропний *L. maximus* заміщує у місті інший вид — *L. cinereoniger* Wolf., характерний для приміських лісопарків. Серед міської малакофауни мало стенобіонтних лісових видів, а наявність деяких з них пов'язана з ділянками мало зміненої природної рослинності, що подекуди збереглася в окремих паркових масивах [25]. 52 види молюсків зареєстровано у Винниківському та Брюховецькому лісопарках. Перелічені наземні молюски притаманні парковим та лісовим насадженням не лише Львова і його околиць, а й всій території Львівщини, що підкреслює видову розмаїтість цієї адміністративної одиниці.

Надзвичайно багата фауна комах — найчисельнішого видами класу безхребетних. Ентомологи Державного природознавчого музею НАН України [9, 20, 39 та ін.] докладно досліджували певні систематичні групи цих безхребетних. Видовий склад ногохвісток (*Collembola*) досліджували у Сколівських Бескидах, але точних відомостей про видовий склад немає. Досить уважно проаналізована фауна турунів і златок Розточчя. Карабидофауна Розточчя охоплює 44 види, які належать до 22 родів, з яких найчисельніший видами рід *Carabus*. Для ентомофауни Розточчя встановлено 51 вид златок (*Buprestidae*) з яких чотири (*Dicerea furcata*, *Agrilus cyanescens*, *A. lineola*, *A. obscurollis*) вперше відзначаються для цього регіону. Найчастіше в цьому регіоні Львівщини трапляються *Fraenopscyanea*, *Argilus biguttatus*, *Avrudis*, *Trachus minuta*, *Fizkumu*, *Chalcephoza marina*, *Pocillonota variclosa*.

Серед диплопод у складі фауни Львова переважають ківсяки (*Julida*) — 8 видів, або 53,3 %; полідесміди (*Polydesmida*) становлять 20,0 %; нитеносці (*Chordeumatida*) — 13,3 %. Голомериди (*Glomerida*) та колобогнати (*Polyzoniidae*) представлені у фауні Львова поодинокими видами, частка яких — 6,7 %. У парках міста знайдено 9 видів двопарноногих багатоніжок, у лісопарках — 10 видів, на садовгородніх ді-

лянках — три види диплопод. Найпоширенішою багатоніжкою є *Strongylosoma stigmatosum*, яка знайдена у всіх лісопаркових біотопах [24].

Як уже зазначено, у межах Львівської області виявлено 44 види комах, занесених до Червоної книги України [39]: 7 видів твердокрилих, або жуків; 23 види лускокрилих, або метеликів; 12 видів перетинчастокрилих; один вид — двокрилих і рівнокрилих. Із жуків на Львівщині на особливу увагу заслуговують красотіл пахучий (*Calosoma sycphanta* L.) з родини турунів (*Carabidae*); вусачі — дубовий, розалія альпійська, мускусний (*Cerambyx cerdo* L., *Rosalia alpina* L., *Aromia sohata* L.) (*Cerambycidae*). З метеликів особливо гарні махаон (*Popilio machaon* L.), подарілій (*Iphielides podarilus* L.), аполлон (*Parnassius apollo* L.), мнемозина (*P. mnemosyne* L.), з родини парусників *Papilionidae*: бражники — „мертва голова”, прозерпіна (*Acherontia atropos* L., *Proserpinus proserpina*) з родини бражникових (*Sphingidae*): стрічкарка блакитна, орденська, каптурниця, совка сокиркова (*Cotocola fraxini* L., *C. sponsa* L., *Cucullia argentea* Haf., *Periphanes delphii* L.), з родини совок — *Noctuidae*. У верхів'ях правих допливів Дністра — Лімниці, Опору, Свічі можна бачити широкопалого рака (*Astacus astacus* L.) — стенобіонтний вид, дуже чутливий до якості води. Через низьку чисельність цей вид занесений до Червоної книги України [39]. До червонокнижних видів кільчастих черв'їв на Львівщині належать навіть медична п'явка (*Hirudo medicinalis* L.), незважаючи на велику чисельність особин. У великих водоймах їх нараховується до кількох мільйонів.

Великий інтерес у справі збереження біорозмаїття становлять малочисельні види тварин узагалі, а хребетних зокрема. Саме тому треба постійно охороняти і примножувати чисельність популяцій червонокнижних видів круглоротих та риб. Мінога українська (*Eudantomyzon mazine* Berg) поширена в басейні Дністра, яка заселяє притоки з ділянками проточної чистої води і піщаним, рідше гальково-піщаним дном. Нерест у березні-квітні при середньодобовій температурі води +8°C. Плодючість — майже шість тисяч ікринок. Після нересту плідники звичайно гинуть. Розвиток із метаморфозом (личинка — піскорийка) на 5—6 році життя восени піскорийка перетворюється на дорослу форму, яка навесні починає розмножуватися. Для збереження популяції треба створити резервати у верхів'ях гірських річок (потоків), які впадають у р. Стрий.

З особливо рідкісних видів риб до Червоної книги України занесені харіус, вирезуб та великий чоп (*Thumallus thumallus* L., *Rutilus frisii* Nor., *Zingel zingel* L.). Останній вид заселяє верхів'я басейну Дністра і є ендеміком. Місцями перебування цього виду є глибоководні ділянки річок із швидкою течією і твердим дном з піску, гальки чи глини. Ця риба має масу 200—300 г, живиться донними безхребетними. Для її збереження доцільно виділити заповідні акваторії, де реофільний комплекс риб перебував би під охороною. Ці ж природоохоронні заходи слід реалізовувати і для відновлення такої риби як харіус. У багатьох річках України поширений вирезуб, який у межах Львівщини живе в басейні верхів'я Дністра. Загалом іхтіофауна Львівщини представлена понад 40 видами, відомості про яких викладені в публікаціях П. П. Балабая [2].

Дані про батрахо- та герпетофауну Львівської області чисельні [14, 36, 37], але загальний стан популяції більшості видів свідчить про скорочення їх чисельности, зокрема плазунів. До Червоної книги України занесено лише мідянку (*Coronella austriaca* L.). Це ксерофільний вид, який заселяє горбисті місця, вкриті деревночагарниковою рослинністю, денні тварини, активність яких залежить від температури повітря і сонячної радіації; яйцеживородна. Наприкінці вересня самичка народжує від 2 до 12 малят, часом більше. Живиться ящірками, веретінницями, плашениатами горобцеподібних, мишами та полівками. Найчисельнішими плазунами Львівщини є звичайний та водяний вужі, менш чисельна звичайна гадюка. Цілком звичайною є живородна ящірка, яка заселяє лісові галявини, межі в полях, чагарникові зарослі, городньо-садові ділянки [36].

Земноводні досить чисельні, особливо трав'яні жаби та звичайні ропухи (*Rana temporaria* L., *Bufo bufo* L.). вони трапляються як у природних, так й окультурених біотопах (урболандшафтах). Трав'яна жаба — холодолюбивий вид, її часто можна бачити в калюжах талої води під час відлиги у грудні. В березні активно приступає до розмноження. Ікру відкладає клубками по 150—400 ікринок. Метаморфоз цілком закінчується до кінця серпня. Трав'яна жаба, як і більшість земноводних, хижак і живиться комахами, молюсками, павукоподібними, дощовими черв'яками та іншими безхребетними. Найчастіше сіра або звичайна ропуха трапляються на узліссях, ярах, садах, городах. Удень ховається по різних сховищах, активна вночі. Парування та ікрометання наприкінці квітня — у травні. Яйцекладки у вигляді довгих шнурів сягають трьох метрів. У кожній кладці буває до 3 тис. ікринок. Метаморфоз закінчується у серпні, коли можна спостерігати масову міграцію молодих ропах з води на поля. Живиться тваринною їжею — різними безхребетними [36].

До червонокнижних видів земноводних Львівщини належать 4 види: карпатський та альпійський тритони (*Triturus montandoni* Boul, *T. alpestris* Lom), плямиста саламандра (*Salamandra salamandra* L) та очеретяна ропуха (*Bufo calamita* Lauz). Перші три види притаманні гірським та передгірським районам області, а очеретяна ропуха — Малому Поліссяю. На особливу увагу заслуговує сучасне поширення двох видів згаданих тритонів у Миколаївському районі Львівської обл. [38].

Птахи Львівської обл. привертають постійну увагу численних зоологів [3, 4, 5, 7, 10, 11, 27, 28, 36, 40 та ін.]. Найновіші дослідження датовані 1994—1999 рр. На цій підставі можна зробити такі підсумки:

1. Фауністичний список птахів Львова та області налічує 197 видів, серед яких 103 гніздові, 68 — зимуючі, 100 — пролітні, 34 — залітні.

2. Серед птахів міської забудови у гніздовий період 4 види численні, 30 — звичайні, 24 — малочисельні, 11 — рідкісні. Взимку відповідно 8, 15, 16, 9 та під час міграції — 2, 29, 23, 5. Для приміської зони (околиць) у гніздовий час зареєстровано 43 звичайні види, 45 — малочисельні, 12 — рідкісні. Численних видів птахів не виявлено. Взимку численних видів 4, звичайних — 23, малочисельних — 20, рідкісних — 17.

3. Протягом останніх 100 років з числа гніздових птахів міста зникли білий лелека (*Ciconia ciconia* L.), звичайний канюк (*Buteo buteo* L.), кіпчик (*Falco vespertinus* L.), сипуха (*Tyto alba* Scop.), сиворакша (*Caracacus garrulous* L.), одуд (*Upupa epops* L.), просянка (*Emberiza calandra* L.), чубатий жайворонок-посмітюха (*Galeria cristata* L.).

4. За цей період на гніздуванні з'явилися сирійський дятел (*Dendrocopos syriacus* Hempz. et Ehr), кільчаста горлиця (*Streptopelia decaocto* Friv), чечевиця (*Caprodacus erythrinus* Pall), білобровий дрізд (*Turdus iliacus* L.), канарковий в'юрок (*Serinus serinus* L.), снігур (*Pyrrhula pyrrhula* L.), берегова ластівка (*Riparia riparia*).

5. Ріст популяцій спостерігається у сирійського дятла, довгохвостої синиці (*Aegithalos caudatus* L.), канаркового в'юрка, чечевиці, особливо чорного дрозда (*Turdus meru* L.).

Помітне скорочення популяцій спостерігається у сірої куріпки (*Perdix perdix* L.), перепела (*Coturnix coturnix*), посмітюхи, тернового сорокопуда (*Lanius colurio* L.), чорної горихвістки (*Phoenicurus ochruros* L.), шпака (*Sturnus vulgaris* L.), частково сільської ластівки (*Hirundo rustica* L.).

Серед авіфауни Львівщини за кількістю видів та їх чисельністю домінують горобцеподібні (*Passeriformes*), на частку яких припадає 100 видів і велика біомаса, насамперед за рахунок воронних — гайворон, галка, сорока та інші. Друге місце за кількістю видів (по 18) займають соколоподібні (*Falcoformes*) та сивкоподібні (*Charadriiformes*). На третьому місці — гусеподібні (*Anseriformes*) — 13 видів. На четвертому місці за кількістю видів — совоподібні (*Strigiformes*) — 10 видів. На п'ятому — дятлоподібні (*Piciformes*) — 9 видів. Видів інших рядів птахів налічується від 1 до 7.

На території Львівської області виявлено 19 видів червонокнижних птахів, список яких подано в кінці, проте доцільно відзначити, що майже 50 відсотків видів припадає на соколоподібних та совоподібних.

Видовий склад ссавців або звірів подано в багатьох публікаціях [11—13, 17, 19, 21, 26, 32, 33, 36, 38, 42 та ін.]. Ядро цих високоорганізованих хребетних тварин становлять представники мікротеріофауни — землерийкоподібні (*Soreciformes*), білкоподібні (*Sciuriformes*), на частку яких припадає майже 60 відсотків. Домінуючими видами протягом року залишаються синантропні види — хатня миша та сирій щур (*Mus musculus* L., *Rattus norvegicus* Berk.), звичайна полівка (*Microtus arvalis* Pall), лісова полівка (*Clethrionomus glareolus* Schrel.), жовтогорла миша (*Syvimus flavicollis* Melch.), бурозубка звичайна (*Sorex araneus* L.), кріт (*Talpa europea* L.). Домінантами макротеріофауни є заєць-русак (*Lepus europeus* Pall.), лисиця (*Vulpes vulpes*), лісовий тхір (*Putorius putorius* L.), дика свиня (*Sus scrofa* L.), козуля європейська (*Capreolus capreolus* L.). Катастрофічно скоротилася чисельність популяцій усіх видів кажаноподібних (*Vespertiliformes*), котячих (*Felidae*), ведмежих (*Ursidae*), окремих видів куницевих (*Mustelidae*), оленеподібних (*Cerviformes*). Мисливсько-промисловий потенціал нині дуже низький і відновлення його можливе лише при абсолютному припиненні полювання і відтворенні популяцій через відновлення генетичного фонду. На Львівщині

зарєєстровано 18 видів ссавців, занесених до Червоної книги України. Їх перелік подано далі. Більшість видів належать до хижих — 7, кажаноподібних — 6. Це характеризує стан теріофауни як критичний.

Верховна Рада України ухвалила кілька постанов щодо збереження видового розмаїття, зокрема „Основні напрями державної політики України в галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та збереження екологічної безпеки”, в якій зазначено про охорону біологічного та ландшафтного розмаїття (№ 188/98 від 05.03.1998 р.). На жаль, Львівська обласна рада ще не розглядала програми охорони природного середовища, ані програми збереження видового багатства флори і фауни. Проблема охорони біоти, в тому й червонокнижних видів, повинна здійснюватися через картування та складання кадастрів для кожного виду, проведення реєстрації стану чисельности та її пульсації у популяції у локальних ареалах. Охорона тваринного населення має бути спільною справою наукових закладів та адміністративних органів, громадських товариств та окремих інтузіастів. Слід сприяти міжнародній співпраці укладанням угод, які сприяли б охороні та відтворенню рідкісних і зникаючих видів. Збереження фауністичного розмаїття Львівщини є першочерговим питанням, до розв’язання якого необхідно приступити негайно. Виходячи з існуючого зоогеографічного районування [29], територія області входить до складу трьох зоогеографічних районів: Українсько-Карпатського, Подільського і Західноволинського.

Перший зоогеографічний район охоплює Турківський, Старо-Самбірський, Сколівський, Дрогобицький, частково Самбірський та Стрийський адміністративні райони. Видами-індикаторами цієї зоогеографічної одиниці є такі види: форель струмкова, харіус, кумка гірська, тритони карпатський та альпійський, саламандра альпійська, глухар карпатський, дятел трипалій, щеврик гірський, плиска гірська, дрізд біловидий, тинівка альпійська, шишкар ялиновий, оляпка, бурозубка альпійська, білка карпатська, полівка Шермана, ведмідь бурий, олень карпатський. Під особливою загрозою перебувають перелічені види риб, глухар, ведмідь та олень. Усіх їх винищують браконьєри [34].

Другий зоогеографічний район охоплює центральну частину Львівської області: Золочівський, Бродівський, Кам’яно-Бузький, Перемишлянський, Пустомитівський та інші центральні райони. Видами-індикаторами тут можна вважати: горлицю кільчасту, бджолоїдку, дятла сірійського, тхора степового, нічницю довговуху, підковоноса малого, сліпака подільського, лань.

Третій зоогеографічний район охоплює Мале Полісся: Рава-Руський, Жовківський, частково Радехівський райони. Видами-індикаторами тут можна вважати: вугра річкового, ропуху очеретяну, черепаху болотяну, тетерюка, рябчика, лелеку чорного, турухтана, кроншнепа великого, дупеля, лебедя тундрового, полівку-економку, лося і зубра.

Слід наголосити, що тварини постійно переміщуються, а тому треба визначення індикаторів вважати переважно умовним, урахувуючи екологію та етологію цих тварин. Протягом найближчого часу формування фауни Львівської області перебуватиме у прямій залежності від невинного розширення окультуреного ландшафту, сільських населених пунктів, активного пресу на природні біотопи. Вплив

людини на природу зростатиме, а тому для збереження генофонду фауни безхребетних і хребетних тварин треба негайно приступити до формування програми збереження біотичного розмаїття, залучивши до цієї роботи науковців, працівників природоохоронних інституцій, громадськість. Водночас будь-яка програма, навіть найкраща, без фінансового забезпечення її реалізації буде ще однією з численних декларованих програм, яких у нашій історії було безліч.

Перелік червонокнижних видів тварин, поширених у Львівській області (Червона книга України, 1994).

Кільчасті черви: П'явка медична.

Ракоподібні: Рак широкопалий.

Молюски: Гранарія зернова; Тріхія опушена.

Комахи: Аполлон; Бражник „мертва голова”; Бражник „прозерпіна”; Ванесса чорноруда; Ведмедиця велика; Ведмедиця Гера; Ведмедиця хазяйка; Волохатий стабілін; Вусач великий; Вусач мускусний; Вусач червонокрилий; Джміль моховий; Джміль незвичайний; Джміль пластинчастозубий; Джміль червонуватий; Джміль яскравий; Ендроміс березовий; Жовтянка; Жук-олень; Каптурниця срібна; Кошеніль польська; Краснотіл пахучий; Ксилокопа фіолетова; Ктенофора святкова; Люцина; Махаон; Мегахіла округла; Мнемозина; Подарілій; Райдужниця велика; Розалія альпійська; Рофітоїдес; Сатурнія мала; Сатурнія руда; Синиця Геро; Синявець мелеарг; Сколія степова; Сколія гігант; Совка сокиркова; Стрічкарка блакитна; Стрічкарка орденська; Стрічкарка тополева; Ценоліда сітчаста.

Круглороті: Мінога українська.

Риби: Вирезуб; Харіус; Чоп великий.

Земноводні: Мідянка.

Плазуни: Ропуха очеретяна; Саламандра плямиста; Тритон альпійський; Тритон карпатський.

Птахи: Борівітер степовий; Глухар; Дрізд кам'яний; Казарка червоноголова; Корольок червоноголовий; Кроншнеп великий; Лелека чорний; Лунь польовий; Огар; Орлан білохвіст; Очеретянка прудка; Підорлик малий; Пугач; Савка; Сипуха; Скопа; Сова довгохвоста; Сорокопуд червоноголовий; Шуліка рудий.

Ссавці: Борсук; Вечірниця мала; Видра річкова; Горностай; Зубр; Кутора мала; Кіт лісовий; Мишівка степова; Нічниця Бехштейна; Нічниця Наттерера; Нічниця степова; Норка європейська; Підковоніс малий; Полівка „мала водянка”; Рись; Сліпак подільський; Тхір степовий; Широковух.

Сумарно 95 видів, з них кільчасті черви — 1; ракоподібні — 1; комахи — 44; молюски — 3; круглороті — 1; риби — 3; земноводні — 4; плазуни — 1; птахи — 19; ссавці — 18 видів.

У попередньому виданні Червона книга Української РСР [1980] у Львівщині числилась така кількість червонокнижних видів: комахи — 10 видів; земноводні — 3; птахи — 6; ссавці — 11 видів, разом 30 видів. Отже, за 1980—1994 рр. кількість червонокнижних видів, тобто вкрай рідкісних, або зникаючих, збільшилася більше як у три рази. Це дає підстави констатувати кризовий стан фауни на Львівщині.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Абеленцев В. І.* Фауна України, ссавці, куніцеві. Вип. 3. К.: Наук. думка, Т. I. 280 с.
2. *Балабай П. П.* До вивчення іхтіофауни басейну верхнього Дністра // Наук. зап. природ. музею ін-ту агробіолог. АН УРСР. 1952. Т. II. С. 3—26.
3. *Бокотей А. А.* Видовий склад і чисельність орнітофауни м. Львова // Наук. записки ДПМ НАН України. 1994. Т. II. С. 5—15.
4. *Бокотей А. А.* Орнітофауна міста Львова: населення, поширення, динаміка: Автореф. ... канд. дис. Варшава, 1999. 24 с.
5. *Бокотей А. А., Когут І. В., Соколов Н. Ю.* Фауна та населення птахів рівнинної частини верхнього Дністра // Праці наукового товариства ім. Шевченка. Львів: НТШ, 1999. Т. III. С. 213—227.
6. *Вайнштейн А. С.* Іхтіофауна басейну верхнього Дністра // Бюл. ін-ту агробіолог. АН УРСР. 1958. №1. С. 7—14.
7. *Горбань І. М., Пограничний В. О.* Птахи України. Польовий визначник. К.: Вища шк. К., 1984. 193 с.
8. *Гузій А. І.* Гнездящиеся хищные птицы верхнего Днестра // Весн. зоол. 1984. №6. С. 52—54.
9. *Капрусь І. Я.* До питання про типологію лісових угруповань ногохвісток (*Colembola, Entagnata*) в Карпатах. // Наук. записки ДПМ НАН України. 1996. Т. 12. С. 37—39.
10. Каталог орнітофауни західних областей України. Орнітологічні спостереження за 1989—1990 рр. №2. Луцьк, 1991. 57 с.
11. *Когут І. В., Бокотей А. А., Соколов Н. Ю.* Особливості біотичного розподілу птахів верхнього Дністра // Матер. 2-ої конф. молод. орн. України. Чернівці, 1996. С. 86—90.
12. *Ковальчук А. А.* Вільноживучі інфузорії внутрішніх водойм України та їх роль в продукційно-деструктивних процесах: Автореф. ... докт. дис. К., 1994. 41 с.
13. *Корнеев О. П.* Засць-русак на Україні. К.: Вид. Київ. ун-ту, 1960. 98 с.
14. *Корнеев О. П.* Борсук. К.: Урожай, 1967. 144 с.
15. *Кушнірук В. А.* Земноводные западных областей Украины: Автореф. ... канд. дис. Черновцы, 1968. 17с.
16. *Марисова И. В.* О сирийском дятле на Украине // Зоолог. журн. АН СССР. 1965. Т. 44. С. 543—545.
17. *Марисова І. В., Талтош В. С.* Птахи України. Польовий визначник. К.: Вища шк., 1984. 193 с.
18. *Опаленко Л. К., Татаринов К. А.* Ховрах європейський на Придністров'ї // Доп. АН УРСР. 1955. №6. С. 590—593.
19. *Підоплічко І. Г.* Матеріали до вивчення дрібних ссавців посадковим методом // Зб. Праць зоомузею АН УРСР. К., 1963. №32. С. 5—9.
20. *Полушина Н. А.* До біології темного тхора на заході України // Наук. записки природ. музею львів. філіалу АН УРСР. 1956. Т. 5. С. 68—77.
21. *Різун В. Б.* Матеріали до фауни жужелиць Розточчя і природного районування заходу України // Наук. записки ДПМ НАН України. 1994. Т. II. С. 41—46.

22. Рудишин М. П. До питання про розмноження та плодючість сірої полівки у західних областях УРСР // Біол. зб. ЛДУ. 1958. С. 131—140.
23. Рудишин М. П. Про поширення миловидних гризунів у верхів'ях басейну Дністра // Рослин. і тварин. світ західних областей УРСР. 1963. К.: Вид. АН УРСР. С. 64—68.
24. Рудишин М. П., Мурський Г. М., Татаринів К. А. та ін. Рациональне ведення мисливського господарства. Львів: Каменяр, 1987. 184 с.
25. Свердлова Н. В. Фауна двопарноногих багатоніжок м. Львова та його околиць // Наук. записки ДПМ НАН України. К., 1994. Т. 2. С. 21—27.
26. Свердлова Н. В. Наземні малакокомплекси Львова та їх зв'язок з еколого-фітоценотичними поясами міста // Праці наук. товариства ім. Шевченка. Т. 3. Львів: НТШ, 1999. С. 249—253.
27. Сокур І. Т. Нові матеріали до пізнання фауни дрібних ссавців України // Зб. Праць зоомузею АН УРСР. 1963. № 35. С. 18—27.
28. Страутман Ф. Й. Птицы Советских Карпат. К.: Изд-во АН УССР, 1954. 331 с.
29. Страутман Ф. Й. Птицы западных областей УССР. Львов: Изд-во Львов. унта, 1963. Т. 1—2.
30. Страутман Ф. Й., Татаринів К. А. Зоогеографическое районирование западных областей Украины на основании распространения позвоночных животных // Проблемы зоогеограф. суши. Львов: Изд-во Львов. ун-та, 1958. С. 260—267.
31. Тарасова М. К. Мисливськопромислові водоплавні птахи верхів'я басейну Дністра // Наук. зап. природ. музею ін-ту агробіолог. АН УРСР, 1952. Т. 2. С. 64—92.
32. Татаринів К. А. Ондатра у верхів'ях Дністра і перспективи її використання // Наук. зап. природ. музею ін-ту агробіолог. АН УРСР. К., 1952. Т. 2. С. 27—44.
33. Татаринів К. А. Шури звичайні у верхів'ях Дністра // Наук. зап. Львів. природ. музею АН УРСР. Львів, 1954. Т. 3. С. 91—100.
34. Татаринів К. А. Пути охраны животного мира лесных экосистем Украинской ССР // Охрана лесных экосистем. Львов, 1986. С. 191—194.
35. Татаринів К. А. Фауна хребетних // Природа Львівської області. Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1972. С. 98—106.
36. Татаринів К. А. Фауна хребетних заходу України. Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1973. 257 с.
37. Татаринів К. А. Нарис фауни ссавців деревних насаджень району м. Львова // Наук. зап. природ. музею ін-ту агробіолог. АН УРСР. 1952. Т. II. С. 45—63.
38. Татаринів К. А. Экологическая пластичность карпатского и альпийского тритонов // Вопросы герпетологии. К., 1989. Вып. 7. С. 251—252.
39. Червона книга України. К.: Наук. думка, 1994. 461 с.
40. Черкащенко М. І. Роль птахів у знищенні насіння бурянів // Вісник Львів. ун-ту. Львів, 1967. Вип. 3. С. 18—23.
41. Яницький Т. П. Фауна златок Розточчя // Наук. записки ДПМ НАН України. 1994. Т. 2. С. 47—50.
42. Plater A. Spis zwierzat srcych, ptaków i ryb krajowych. Wilno, 1852. 495 s.

SUMMARY**Kostiantyn TATARYNOV****THE FAUNAL DIVERSITY OF LVIV REGION**

More than 2600 animal species compose the fauna of Lviv region. They belong to Protozoa, Porifera, Coelenterata, Plathelminthes, Nematelminthes, Annelides, Mollusca, Arthropoda and Vertebrata. About 95 species are rare and included into the Red Data Book of Ukraine. The distribution of some species of the Carpathian, Podillia and Polissia is shown.